

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Тодор Александров Киров

за творческата дейност на
гл.ас. д-р Рада Бориславова Славинска,

кандидат за участие в конкурс
за заемане академична длъжност „доцент”
по научна специалност „Пеене в народен хор с хорознание”,
в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”,
към катедра „Музикален фолклор”, факултет „Музикален фолклор и Хореография”,
при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив.

*„Началото си българското хорово пеене води от
колективното изпълнение на народните песни...
Народните хорове станаха причина за възникването на нов песенен
жанр в българското хорово творчество – песните за народен хор...”¹*

В общия поток на културния живот у нас народната песен заема своето подобаващо място. Спонтанното съществуване на традиционното народнопесенно творчество в ежедневието на народа продължава да се развива и понастоящем. Не са същите обаче условията от времето, когато фолклорът е бил единствен източник на художествено удовлетворение. Обективни предпоставки за това създава *съвременността*, която направлява процесите в развитието на традиционното народно изкуство. Трансформациите, които се наблюдават в процеса на развитието, изразяващи се както в преосмислянето на обществената функция на творбите, така и в навлизането на нова поетическа тематика, усъвършенстване на музикално-изразните средства, музикалната форма и т.н. са илюстрация за способността на народното художествено творчество да се приспособява към изискванията на времето. Естествен е и стремежът на творците – композитори да създават нови, ярки и нечувани произведения, отговаряйки по този начин на изискванията на публиката - музиката им да е актуална и „в крак с времето”. Още в началото на миналия век, ентузиазирани музиканти - композитори в смисъла на „откриване на народната песен като национална естетическа ценност” посягат към българските народни песни, превръщайки ги в ярки произведения на голямото сценично концертно изкуство.

¹ Янев Емил, Гюлева Лилия – „Хорознание. Раздел II Българско хорово изкуство.”, Изд. Музика, Сф, 1980, с.53,68

В смисъла на третиране на народната песен като „национална естетическа ценност” може да се разглежда и появата на народно - хоровото изкуство у нас. Зародило се в средата на миналия век, то се развива възходящо и днес, с „интерактивното”² участие на българските композитори, обособявайки по този начин нов вид музициране, нов музикален жанр. Какво представлява жанра „Песен за народен хор” и кои са предпоставките за неговото възникване?!

По тази тема работи компетентно и задълбочено Рада Славинска. През 2009г тя написва монографията „Хронология и характеристика на жанра „песен за народен хор”. В нея за първи път са дефинирани специфичните белези и параметри на жанра и цялостно са проследени възникването, развитието и различните негови класификации.

Днес в конкурса за доцент по научната специалност „Пеене в народен хор с хорознание”, като хабилитационен труд гл.ас. д-р Славинска представя друг изследователски труд по темата „песен за народен хор” със заглавие „Предпоставки за възникване на жанра „песен за народен хор”. В него са изследвани корените, т.е. събитията преди появата и утвърждаването на жанра „песен за народен хор”, като акцентът е върху начините на приобщаване на автентичната народната песен към професионалното народно творчество, както и отношението от страна на българските творци и композитори, музикални деятели и общественици към нея.

Не е известно да е правено досега специално изследване, фокусирано върху жанра „песен за народен хор”. Натрупаният опит като акомпаниятор и диригент на елитни пловдивски хорови състави и преподавател по дирижиране и пеене в народен хор в АМГИИ, обосновава мотивите и дава на Славинска смелост за теоретична работа, свързана с народно - хоровото изкуство. Творческият ѝ път и компетентност са добра предпоставка за разработване в детайли на тази тема. Настоящият монографичен труд е първи опит да се събере в общ изследователски фокус, да се освети, анализира и систематизира всичко, свързано с предисторията на жанра „песен за народен хор”. Изследването обхваща процеси и явления, случили се до средата на 20-ти век. То е направено на емпирична основа, базирайки се на точни факти и личен опит, анализите са прецизни и теоретично задълбочени.

Рада Славинска завършва магистратура през 1986г, защитава докторска научна и образователна степен и асистентско място през 2012г, назначена е за главен асистент в АМГИИ през 2016г. През 2017г е приета за дописен член на БАНИ. Творческата ѝ продукция е обемна, разностранна и съдържателна. Вече 35 години тя се занимава професионално с педагогическа и диригентска работа в областта на хоровото изкуство. И това е документирано с нагледни материали, подплатено е с таланта и уменията на нейните студенти. Определено Славинска има необходимите качества и опит като педагог и диригент, както и умения за научно-изследователска работа. Тя е автор на: Учебник по дирижиране, учебно пособие „Кратък курс по хорознание”, две монографии, 31 професионални статии и доклади в специализирания печат, две обемни музикални произведения, повече от 150 произведения и аранжimenti за смесен и еднороден хор, цикъл песни за деца „Обърквация”, сборник приказки за възрастни „Да не бе чудо ставало, не би се песен пляла”; съставител е на шест сборника с хорови песни. Като художествено – творческа продукция Рада Славинска има над 600 концерти в страната и чужбина, 32 задгранични турнета и участие в 29 международни фестивала.

² „...Когато личното творчество въздейства на общото музикално развитие, тласка към обща композиционна еволюция, към създаване на нови жанрове, на нови начини за осмисляне на фолклора като отклик на социалните и обществени търсения, а не просто на конюнктурната действителност – тогава може да се говори за интерактивност в подхода към фолклора.” – Славинска Р. „Предпоставки за възникване на жанра „Песен за народен хор”. АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев”, 2019, с.11

Всички тези компоненти са критерии, които кандидатът за доцент д-р Славинска е покрила напълно в съответствие с изискванията на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Към труда има нагледно попълнена научно-метрична таблица с отбелязан брой точки по отделните показатели от таблицата за област „висше образование 8.Изкуства, професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство”. При изискуеми 500 точки, тя е реализирала 560.

Изхождайки от казаното до тук и базирайки се на представените хабилитационни материали, давам висока положителна оценка за работата на Славинска. Убеден съм, че гл.ас. д-р Рада Бориславова Славинска е достойна за присъждане на академичното звание „ДОЦЕНТ” по научна специалност „Пеене в народен хор с хорознание”, в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, към катедра „Музикален фолклор”, факултет „Музикален фолклор и Хореография”, при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив.

18.06.2020 г

Проф. д-р Тодор Киров